RENATA KUCHARZYK* | INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO POLSKIEJ AKADEMII NAUK, KRAKÓW

Neosemantyzacja przymiotnika *flagowy* we współczesnym języku polskim

Słowa kluczowe: współczesna polszczyzna, słownictwo, neosemantyzacja.

W obiegu komunikacyjnym co jakiś czas obserwujemy jednostki leksykalne, które pojawiają się znacznie częściej, niż wynika to z potrzeb komunikacyjnych, i – co więcej – w kontekstach odbiegających od przyjętego zwyczaju językowego. Przykładem takiego wyrazu jest leksem *flagowy*, który w ostatnim czasie podlega gwałtownemu rozwojowi semantycznemu.

Przymiotnik *flagowy* to derywat od rzeczownika *flaga* 'przymocowany do drzewca kawałek tkaniny określonej formy i barwy, z emblematami państwa lub organizacji, czasem z charakterystycznym znakiem symbolicznym; chorągiew, bandera' (SJPDor), obecnego w języku polskim od XVIII wieku, zapożyczonego z języka niemieckiego (nm. *Flagge* 'flaga', zob. SEJPSław). *Flagowy* odnotowuje dopiero SJPDor i definiuje jako 'przym[*iotnik*] od I flaga'. Podobne definicje strukturalne z odesłaniem do rzeczownika *flaga* odnajdujemy w innych słownikach (SJPSzym, SWJP, PSWP, ISJP, USJP).

Wymienione leksykony notują tylko to jedno znaczenie przymiotnika *flagowy*. Ze słowników polszczyzny ogólnej jedynie wydany w 2005 roku NSJP rejestruje pojawienie się nowego znaczenia omawianego leksemu: *flagowy* 'o wyrobie jakiejś firmy: reprezentacyjny'. Tymczasem – jak pokazuje obserwacja płaszczyzny komunikacyjnej ostatnich lat – wyraz ten cechuje dynamiczny rozwój semantyczny. Opierając się na materiałach z NKJP oraz na tekstach opublikowanych w Internecie, możemy wskazać kilka nowych znaczeń leksemu *flagowy*[1]:

1. '(najbardziej) reprezentatywny dla jakiejś firmy, instytucji, organizacji, firmowany przez jakiegoś producenta lub instytucję, będący wizytówką kogoś lub czegoś; główny, kluczowy, sztandarowy':

> W 1999 roku za notoryczne łamanie obowiązku informacyjnego Komisja Papierów Wartościowych usunęła jego *flagową* firmę z giełdy (Wojciech Markiewicz, *Biznesmen uniwersalny*, „Polityka", 12.11.2005, nr 2529, za: NKJP).

> Wśród polecanych przez Marketer+ rozwiązań e-commerce znalazł się *flagowy* produkt naszej firmy – sellsmart. To nowoczesny, funkcjonalny i profesjonalny program do prowadzenia

* renata.kucharzyk@ijp-pan.krakow.pl

1 Dziękuję Recenzentom za cenne uwagi krytyczne i propozycje zmian, dzięki którym udało się uniknąć wielu nieścisłości.

sklepu internetowego, który coraz częściej znajduje uznanie nie tylko wśród osób prowadzących e-sklepy, ale także wśród ekspertów z branży (http://www.labsql.pl)[2].

„Lżejsze" towary, które sprzedajemy zachodniemu sąsiadowi, to przede wszystkim meble, zabawki oraz produkty spożywcze – kiedyś *flagowy* towar eksportowy (https://www.pb.pl).

Zdaniem Bloomberga już w zeszłym miesiącu kilkunastu analityków giełdowych obniżyło prognozy zysku dla Samsunga, ponieważ *flagowy* smartphone, Galaxy S4, nie sprzedaje się tak jak oczekiwano (https://www.crn.pl).

Flagową przeglądarkę Microsoftu ma cechować przede wszystkim bezpieczeństwo (Marcin Maj, *IE7 już do pobrania*, „Dziennik Internautów", 19.10.2006, za: NKJP).

Podczas posiedzenia dyskutowano nad propozycją wyboru branż strategicznych w ramach opracowywanej Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, jak również nad koncepcją projektów *flagowych* w obszarze innowacji (https://www.mr.gov.pl).

Hotel Mercure Kraków Stare Miasto to *flagowy* hotel marki Mercure. Przy jego budowie wykorzystano najnowocześniejsze rozwiązania proekologiczne, a w wystroju wnętrz zastosowano technologie cyfrowe (http://www.sztuka-architektury.pl).

Wiadomo, że polska nauka nie bardzo jest konkurencyjna w Europie czy na świecie. Skąd się to bierze, pytają jedni uczeni, a drudzy odpowiadają: bo wydajemy na nią za mało pieniędzy. Cóż więc zrobić, zapytują jedni uczeni, a drudzy na to: dać więcej pieniędzy. Stąd pomysł tzw. *flagowych* uczelni, którym upajają się najmądrzejsi ludzie w Polsce. Przez przypadek, rzecz jasna, reprezentujący owe wielkie, aspirujące do flagowości ośrodki (http://www.e-znaczenia.pl).

2. 'najbardziej reprezentatywny dla jakiegoś okresu, ruchu, środowiska itp.':

To jest zupełnie niesamowite, jedno z niewielu miejsc, gdzie można naprawdę zobaczyć ewolucję zachodzącą w czasie rzeczywistym – mówi Henry Nicholls, ambasador The Galápagos Conservation Trust. Wyraził zadowolenie z odnowienia populacji żółwi słoniowych z Espanoli. – To *flagowy* gatunek, który pobudza masową wyobraźnię (http://podroze.onet.pl).

I potwierdziło się, bo inna *flagowa* osoba ruchu Kazimiera Szczuka popluła jeszcze bardziej, protestując w radiu przeciw „samczemu, infantylnemu i idiotycznemu kultowi igrzysk, który nie ma żadnego celu, poza tym, żeby ci mężczyźni mieli frajdę" (http://sztuka46.blox.pl).

2 W cytatach z Internetu zachowano pisownię zgodną z oryginałem. Dostęp do cytowanych stron w lutym 2017 r.

Flagowa twarz kobiecego MMA w PLMMA zawalczyła w roku 2014-tym tylko raz, ale za to w błyskawicznym tempie odprawiła swoją oponentkę (http://mymma.pl).

Gazoport w Świnoujściu – *flagowa* porażka Platformy. Jak w soczewce widać tam wszystkie patologie ekipy rządowej (http://niepoprawni.pl).

Przez długi czas 1 Maja był *flagowym* świętem świeckim, które przetrwało okres burzy i naporów (http://kontrowersje.net).

Są dwie grupy chorób, które dotykają Polaków, a więc po pierwsze choroby, które związane są z wiekiem. To choroby naczyniowe, czyli udar mózgu oraz choroby zwyrodnieniowe układu nerwowego, a więc taka *flagowa* choroba, którą wszyscy znamy, to choroba Alzheimera, czy choroba Parkinsona (http://www.rmf24.pl).

3. 'najwyższy, najlepszy z racji reprezentowania wysoko ocenianej społecznie firmy, marki, instytucji':

Zobaczymy co Sony wycisnęło z tej Xperii X. Specyfikacja sugeruje wyższą klasę średnią, ale cena *flagowa* (http://www.portal.xperiasite.pl).

Czy „*flagowa*" cena odpowiada jakości? Czy atuty którymi dysponuje wystarczą, by konkurować z aktualnymi liderami rynku? (http://onet.tv).

Takie połączenie jest obiecujące, ponieważ powinno zapewnić wydajność i szybkość działania na bardzo wysokim (aczkolwiek na pewno nie *flagowym*) poziomie (https://www.tabletowo.pl).

Według Yoshiro Kurozumi aby zachować *flagowy* status produktu, należy go udoskonalać częściej, bo tylko wtedy będzie on konkurencyjny (http://smartfan.pl).

K845 BT to *flagowa* jakość dźwięku AKG w eleganckim, bezprzewodowym zestawie, który zapewnia natychmiastową łączność przez NFC z wieloma smartfonami obsługującymi funkcję Bluetooth i innymi urządzeniami przenośnymi (https://www.muziker.si/pl).

Świetny hotel, *flagowa* obsługa, polecam gorąco! (http://www.holidaycheck.pl).

4. 'najważniejszy, priorytetowy, prestiżowy, zwłaszcza dla jakiejś firmy, instytucji':

Unia bankowa to *flagowe* przedsięwzięcie UE skierowane na przywrócenie zaufania do sektora finansowego po kryzysie z 2008 roku oraz na przerwanie powiązania między problemami banków a finansami publicznymi (http://firma.sgh.waw.pl).

Jak podkreślał w rozmowie z „Rzeczpospolitą" Andrzej Malinowski, zgodnie z definicją wektora – jako wskazującego kierunek innym – *flagową* nagrodą Pracodawców RP wyróżniane są nowatorskie rozwiązania, mogące zainspirować innych (http://archiwum.rp.pl).

Ruszyła kolejna edycja „szybkiej ścieżki" dla MŚP znanej też jako *flagowe* działanie prowadzone przez NCBR. Tym razem założeniem projektu jest przekazanie przedsiębiorcom 750 milionów PLN przy minimum formalności i możliwości aplikowania o środki wyłącznie drogą elektroniczną z decyzją o finansowaniu wydaną za około 60 dni (http://zlapdotacje.pl).

Wiesz nie jestem zły na siebie, na zajęte miejsce czy czas, po prostu w tą niedzielę nic mi nie wyszło i stąd mój „moralniak" Ale najważniejsze, że wyciągnąłem wnioski... przynajmniej mam taką nadzieję Mój *flagowy* start to „biegnij Warszawo"' od tego od 2-óch miesięcy się przygotowuję (http://bieganie.pl).

5. 'typowy dla danej marki, osoby lub środowiska; charakterystyczny, specyficzny':

Silnik cierpi na wycieki oleju i awarie osprzętu, ale jego *flagowa* usterka jest inna. Ma zmienne fazy rozrządu, a skoro tak, to powinien w nim być jeszcze jakiś wariator, który nimi steruje (http://www.autocentrum.pl).

Taka *flagowa* wada toyoty to trzeszczące uchwyty do zamykania drzwi (http://auto.motoryzacja.interia.pl).

Firmy rzemieślnicze cenią kapitał ludzki, którym dysponują. Redukcja zatrudnienia nie jest, jak można przypuszczać, traktowana jako *flagowy* sposób na zmniejszanie kosztów firmy (http://www.zrp.pl).

Często słyszę lub widzę coś takiego: I have been in France 2 years ago. Jest to *flagowy* błąd. Nigdy nie używaj czasu Present Perfect gdy podajesz kiedy dana czynność była wykonana (http://www.cribnotes.pl).

Flagowym elementem stylu pani Beckham jest jednak obcisła sukienka. Taka która nie eksponuje biustu, ale za to podkreśla całościowo kształt sylwetki, a więc z zabudowanym dekoltem, dopasowaną talią i ołówkowym krojem spódnicy (https://ubierajsieklasycznie.pl).

Niebieskie panele HELIXA to jego *flagowa* cecha, która towarzyszy mu już od pierwszej odsłony w 2006 roku. Wykonane w technologii TST na bazie neoprenu Yamamoto 40 cell wykonane są bezszwowo uwalniają część torsu od ucisku uwalniając ukryty potencjał Twojego ciała (https://tricentre.pl).

Moją *flagową* cechą jest niezdecydowanie i zanim wybrałam ten kosmetyk, spędziłam dobrą godzinę na buszowaniu po Kosmetykomanii (http://www.familie.pl).

6. ‘będący zasadniczym elementem czegoś, punktem wyjścia; podstawowy’:

Szczególna uwaga powinna zostać zwrócona na okolice łokci i kolan. Grubsza skóra na powierzchni tych części ciała zdecydowanie szybciej się barwi. *Flagową* zasadą jest również umycie rąk. Jej ominięcie skutkować może głębokim wniknięciem barwnika w skórę dłoni, co tym samym powodować może wysoce nieestetyczny efekt (http://be-well.blog.pl).

Radny może podejmować wysiłek na rzecz jakiejś idei, ale może mu się nie udać przeforsować pomysłu na sesji rady. Ale chyba nie o to Ci chodzi? (opisana przeze mnie sytuacja to akurat *flagowa* rola radnego – forsować pomysły swoich mieszkańców) (http://wiadomosci.wpr24.pl).

Nie powiem, że album jest zły – jest inny, ortodoksyjnie z punktu widzenia takowych fanów inny. No cóż, kwestia gustu. Ja go łyknąłem, chyba też z sentymentu, bo na jakiś czas *flagowy* skład zespołu uległ zmianie (http://metalcave.org).

7. ‘szczególnie lubiany; ulubiony’:

W tym zapachu to ja bym mogła się kąpać-dosłownie....Po prostu boski....Mam aktualnie 3 buteleczki-w łazience na półeczce, w sypialni na toaletce i w korytarzu przy lustrze....Uwielbiam go-mój *flagowy* zapach....Przepiękne połączenie róży i wanilii (http://www.iperfumy.pl).

Mój *flagowy* spacer to przejście z dołu Manhattanu, od Battery Park, do 100.ulicy na górnym Manhattanie. Zajmuje 5h i odbywa się wzdłuż tylko jednej, najdłuższej alei, jaką jest Broadway (http://www.justlikeny.com).

Dwudziesty drugi maja – data, która do końca życia pozostanie w moim serduszku. W jaki inny dzień urodziło się tylu wspaniałych sportowców (oczywiście liczę tu tylko moje *flagowe* dyscypliny) (http://www.ciacha.net).

Jaka jest Twoja flagowa piosenka karaoke? Moja *flagowa* piosenka karaoke to: Szukaj Mnie: Edyty Geppert albo Nie Żałuję: Sylwii Przybysz <3 (http://ask.fm).

Przedstawione wyżej przykłady dowodzą, że przymiotnik *flagowy* funkcjonuje we współczesnej polszczyźnie w licznych nowych, nieuwzględnionych w słownikach znaczeniach leksykalnych. Jego użycie w innym niż tradycyjne znaczeniu zostało odnotowane – oprócz wspomnianego wcześniej NSJP – w słowniku *Słowa, słowa... Czy je znasz?* (Smółkowa (red.) 2013: 204), gromadzącym najnowsze wyrazy występujące we współczesnym języku polskim. *Flagowy* nie stanowi jednak osobnego, samodzielnego hasła, jest przyporządkowany rzeczownikowi *flagowiec*, który został zdefiniowany jako ‘luksusowy obiekt, najbardziej reprezentacyjny produkt jakieś firmy itp.’ i opatrzony kwalifikatorem *potoczny*. Warto zwrócić uwagę, że cytat ilustrujący użycie przymiotnika *flagowy* jest datowany na 1997 rok, a najstarsze poświadczenie

rzeczownika *flagowiec* pochodzi z 1992 roku (o *flagowcu* i innych wyrazach z rodziny słowotwórczej mowa w dalszej części tekstu). Hasło *flagowy* – opatrzone definicją: 'o reprezentacyjnym obiekcie, produkcie jakiejś firmy, dziele sztuki, filmie itp.' – pojawia się we wcześniej opublikowanym zbiorze *Nowe słownictwo polskie. Materiały z prasy lat 1993–2000* przygotowanym przez ten sam zespół autorów (Smółkowa (red.) 2004: 204).

Jak wynika z obserwacji funkcjonowania przymiotnika *flagowy*, najbardziej rozpowszechnione są znaczenia 1–4, w których wyodrębnia się element znaczeniowy wskazujący na bycie najlepszym, najbardziej reprezentatywnym, zajmującym najwyższe miejsce w hierarchii. Są to znaczenia dość sobie bliskie, w pewnych kontekstach nawet trudno zdecydować, z którym znaczeniem mamy do czynienia. Łączy się z nimi znaczenie 7, w warstwie semantycznej zawierające informację, że desygnat określany mianem *flagowego* jest szczególnie lubiany, a więc zajmuje czołowe miejsce w subiektywnej skali wartości mówiącego.

Na tle tej grupy wyróżniają się dwa znaczenia *flagowego* (zn. 5, 6), z których pierwsze niesie informację o powszechności, typowości opisywanych przez ten przymiotnik rzeczy, zjawisk itp., a drugie wskazuje na to, że coś ma charakter podstawowy, zasadniczy.

Niektóre z tych nowych znaczeń to rezultat neosemantyzacji uwarunkowanej wpływem języka angielskiego. Należy jednak poczynić tu pewne zastrzeżenie. Uważa się, że głównym kryterium, na którego podstawie można stwierdzić, że nowe znaczenie wyrazu powstało pod wpływem języka obcego, jest kryterium chronologiczno-słownikowe (Zabawa 2015: 308). Andrzej Markowski (2000: 99–100) stwierdza, że jeśli nowe znaczenie pojawiło się w języku obcym wcześniej niż w polszczyźnie, ma dokumentację w słownikach tego języka, to w języku polskim jest przykładem zapożyczenia semantycznego. *Flagowy* nastręcza tu pewnych problemów interpretacyjnych. Znane mi słowniki języka angielskiego nie potwierdzają istnienia paralelnego do polskiego *flagowy* przymiotnika[3]. Odnotowane są wprawdzie wyrażenia typu *flag admiral* ('oficer uprawniony do wywieszania flagi'), *flag football* ('odmiana futbolu amerykańskiego, gdzie zakończenie akcji kończy się zerwaniem flagi przymocowanej do stroju zawodnika przeciwnej drużyny'), w których rzeczownik *flag* ('flaga') występuje w pozycji atrybutywnej, ale te użycia nawiązują do jego podstawowego znaczenia. Słowniki nie notują podobnych wyrażeń z angielskim *flag* ('flaga') odzwierciedlających takie jego przenośne znaczenie, które mogłoby lec u podstaw opisywanych w artykule użyć przymiotnika *flagowy* w polszczyźnie. W najnowszej publikacji Alicji Witalisz, poświęconej anglicyzmom w języku polskim, znajdujemy jednak informację, że *flagowy* pochodzi od angielskiego słowa *flag* zdefiniowanego jako 'główny, pierwszy' (Witalisz 2016: 72). To sugeruje, że autorka dotarła do opracowań leksykograficznych, w których jest on poświadczony.

W przeanalizowanych przeze mnie leksykonach języka angielskiego, z których największe to ODE i MWD, takich informacji nie znalazłam. Występuje natomiast rzeczownik *flagship*, który ma dwa znaczenia: 1. 'statek we flocie, na którym płynie admirał' ('the ship in a fleet which carries the commanding admiral' ODE); 2. 'najlepsza, najważniejsza rzecz będąca w posiadaniu

3 Jedynie internetowy leksykon pl.bab.la wyróżnia w ramach hasła *flag* dwie części mowy, tj. rzeczownik i przymiotnik. Podobnie czyni w wypadku hasła *flagship*. Tego typu opracowania zwykle nie mają charakteru naukowego, więc nie traktuję informacji tam zawartych jako wiarygodnych danych.

danej organizacji lub przez nią produkowana' ('the best or most important thing owned or produced by a particular organization' ODE). Rzeczownik ten często występuje właśnie jako określenie innego rzeczownika, pełni funkcję atrybutywną, np. *the company's flagship store* ('najlepszy sklep firmy').

Bardziej pojemną semantycznie definicję drugiego znaczenia rzeczownika *flagship* podaje Merriam-Webster Dictionary (MWD): 'najlepszy, największy, najważniejszy obiekt spośród grupy rzeczy (takich jak produkty, sklepy itd.)' ('the best, largest, or most important one of a group of things (such as products, stores, etc.').

Nawiasem mówiąc, w polszczyźnie funkcjonują wyrażenia *okręt flagowy* lub *statek flagowy*. Starsze słowniki notują jedynie ich znaczenia wiążące się z marynarką, a mianowicie *okręt flagowy* 'okręt wojenny, na którym znajduje się dowódca danego zespołu okrętów, posiadający prawo podnoszenia specjalnej flagi' (USJP) oraz *statek flagowy* 'reprezentacyjny statek, zwykle największy, danej floty' (USJP). Istnienie nowego przenośnego znaczenia *okrętu flagowego* odnotował dopiero ISJP („okrętem flagowym nazywamy reprezentacyjny wyrób jakiejś firmy"). Istnienie wariantywnych wyrażeń *okręt/statek flagowy* rejestruje WSJP PAN i definiuje je następująco: 'coś, co ze względu na swą wysoką wartość reprezentuje daną dziedzinę ludzkiej działalności, np. sztukę, gospodarkę czy oświatę'. Przykłady typowych kolokacji to: *okręt flagowy firmy*, *giełdy*, *koncernu*, *Audi*, *gospodarki*, *oświaty*, *jazzu*, *reform*, *kampanii wyborczej*. Na pojawienie się w języku polskim *okrętu/statku flagowego* w tym przenośnym znaczeniu miał niewątpliwie wpływ język angielski.

Można przypuszczać, że do wprowadzenia do języka polskiego wyrazu *flagowy* w nowych znaczeniach przyczynili się specjaliści od marketingu i reklamy. Zetknąwszy się z angielskimi określeniami typu *flagship product*, *flagship project*, *flagship idea*, przełożyli je na język polski, wykorzystując istniejący w polszczyźnie przymiotnik *flagowy*. I tak w języku polskim pojawiły się *flagowy produkt*, *flagowy projekt*, *flagowy pomysł*.

Flagowy jest w ostatnim czasie na tyle popularnym słowem, że można je zaliczyć do tzw. wyrazów modnych. Najczęściej występuje w kontekstach związanych z techniką, zwłaszcza cyfrową – mamy np. *flagowe produkty*, *modele*, *telefony*, *smartfony*, *komputery*, *tablety*, *przeglądarki*, *czytniki*, *skanery*, *konsole*, *aparaty cyfrowe*. Oprócz tych najbardziej rozpowszechnionych połączeń pojawiają się też liczne kolokacje z rzeczownikami (zarówno żywotnymi, jak i nieżywotnymi) z innych pól tematycznych. Mamy *flagowy sklep*, *projekt*, *tytuł*, *podatek*, *program*, *gatunek*, *motyw*, *atak*, *przekręt*, *flagowego twórcę*, *przedstawiciela*, *polityka*, *bohatera*, *flagową firmę*, *ustawę*, *obietnicę*, *usługę*, *reformę*, *inwestycję*, *postać*, *drużynę*, *flagowe auto*, *wydarzenie*, *dzieło* i wiele innych. Opisywany przymiotnik występuje zarówno w prepozycji (tak jest zdecydowanie częściej), jak i po wyrazie określanym, ma wtedy cechy przydawki gatunkującej, np. *jednostki flagowe*, *uczelnie flagowe*, *projekty flagowe*.

Bardzo wiele przykładów dostarczają różnego typu periodyki, zwłaszcza pisma poświęcone technice cyfrowej i motoryzacji, choć nie brak ich także w prasie codziennej. Przymiotnik *flagowy* nie tylko pojawia się w tekstach artykułów, lecz także jest eksponowany w tytułach, np. *KE kwestionuje flagowy podatek PiS*; *Samsung wycofuje swój flagowy telefon*; *Asus prezentuje*

flagowy smartfon za mniej niż 1000 zł; *Grafen – flagowy projekt Unii Europejskiej*; *Wybrano kolejne jednostki flagowe polskiej nauki*; *Flagowy twórca szkoły polskiej*.

Często możemy spotkać przymiotnik *flagowy* na forach internetowych, w komentarzach internautów, co dowodzi, że nowe znaczenia są rozpowszechnione w języku potocznym. Relatywnie dużo poświadczeń zawiera także NKJP. Do rozpowszechnienia niektórych nowych znaczeń wyrazu *flagowy* z pewnością przyczyniło się to, że jest on używany w kontekstach istotnych dla dużej części społeczeństwa, zazwyczaj podczas dyskusji w mediach (mowa na przykład o *flagowych podatkach* czy *uczelniach*).

Fakt, że *flagowy* pojawia się w bardzo różnorodnych kontekstach, jest przyczyną utraty jego wyrazistości semantycznej, np.:

> Pracownicy budowlani Sp. z o.o. to firma z 11 letnim doświadczeniem w rekrutacji Pracowników. Naszą jedyną, *flagową* usługą jest rekrutacja Pracowników w branży budowlanej. Usługa ta polega na wyszukiwaniu na rynku pracy Kandydatów na stanowiska fizyczne (Elektromonter, Cieśla, Zbrojarz, Murarz, Spawacz, Monter, itp.) jak i specjalistyczne (Kosztorysant, Inżynier, Kierownik budowy, Dyrektor kontraktu) (http://www.pracownicybudowlani.pl).

Ten modny wyraz jest nadużywany i bezrefleksyjnie wprowadzany do wypowiedzi. Wskutek tego powstają stylistycznie niefortunne sformułowania, np.:

> Dzisiaj chciałam sobie kupić nowe dżinsy i okazało się, że moje *flagowe* 38, które noszę już długo, długo i w sumie byłam z niego zadowolona jest na mnie za duże. O ile w bluzki i koszulki 36 wchodziłam, tak w spodnie nigdy (http://www.jestemfit.pl).

> W końcu zaprezentowano sztandarowy, *flagowy* gwóźdź ramówki w Lokalnym Programie Rewitalizacji, czyli parasol, który ma być ustawiony na Wyszyńskiego (https://www.facebook.com).

Niekiedy wtrącenie omawianego leksemu nadaje wypowiedzi żartobliwe, humorystyczne zabarwienie, innym razem do głosu dochodzi ironia i sarkazm, np.:

> Pojawiły się plotki, że Kylie Jenner zamierza poprawić sobie także tyłek. Jak wiemy – to *flagowa* część ciała sióstr Kardashian (http://www.eska.pl).

> Pchacie się do rządzenia (na przykład *flagowy* ojciec Rydzyk), popieracie konflikty zbrojne (kapelani wojskowi), chrzcicie bezprawnie dzieci, zabijacie ludzi za wiare w cokolwiek, co wam nie pasuje (https://darkwarez.pl).

Nadużywanie wyrazu zwraca uwagę użytkowników języka, o czym świadczy wpis internauty:

Flagowy producent procesorów obniżył *flagowe* ceny *flagowych* przedstawicieli *flagowej* do niedawna rodziny *flagowych* procesorów SB. *Flagowe* newsy regist88 nie mogą się obyć bez *flagowego* wyrazu z jego *flagowego* słownika: flaga (http://www.benchmark.pl).

Wyraz *flagowy* w odnotowanym przez ogólne słowniki języka polskiego znaczeniu jest przymiotnikiem relacyjnym i jako taki się nie stopniuje. Rozwój znaczeniowy tego leksemu spowodował, że nie tylko stał się wyrazem polisemantycznym, lecz także – w tych nowych znaczeniach – przymiotnikiem jakościowym. Jako taki podlega stopniowaniu. Poświadczone są formy przede wszystkim stopnia wyższego, rzadziej najwyższego; zdecydowanie przeważa analityczny sposób wyrażania komparatywu i superlatywu:

Z tych historii wynikał jednak jeden wniosek – im droższy, *bardziej flagowy* model sprzętu tym lepiej obsłużony i bardziej zadowolony klient (http://www.elektroda.pl).

Gdybyście mieli wskazać *najbardziej flagowy*/najlepszy sitcom amerykański z ostatniej dekady (lata 2000–2012) to jaki byście wybrali? (http://www.filmweb.pl).

Można rzec, że koncepcja przeludnienia to jest *najbardziej flagowy* mit całej tzw. nowoczesności (http://www.racjonalista.pl).

Do malkontentów lepszy taki artykuł (fakt niewiele nowego się dowiedziałem) niż przepychanki gimbusów który telefon „*flagowszy*" (http://www.dobreprogramy.pl).

„Biały Jeleń" jak najbardziej, przecież to jest właśnie *najbardziej „flagowy"* aktualnie przykład szarego mydła... mimo, że jest białe (http://www.tactical.pl).

Flagowy łączy się też z przysłówkami gradacyjnymi, np. *zdecydowanie*, *mało*, *dosyć*, *dość*, *średnio*, *mocno*, które wskazują na różne natężenie cechy wyrażanej tym przymiotnikiem jakościowym. Oto kilka przykładów:

Zdecydowanie flagowy i najbardziej reprezentatywny model z oferty HP, którego zadaniem jest skutecznie powalczyć z popularnym MacBookiem od Apple (http://www.mobimaniak.pl).

Dziwne parametry, jak na flagowca. Brak LTE, mało pamięci RAM i flash. Procesor też taki jakiś *mało flagowy*. Średniak najwyżej, a nie flagowiec (https://media2.pl).

Już zostawmy te nieszczęsne iPhone'y, bo to taki *dość flagowy* przykład, ale proszę zobaczyć chociażby na MacBook'i z drugiej połowy 2008 / początku 2009 roku – sprzęt, który producent sprzedawał jakieś 7–8 lat temu nadal w wielu przypadkach dostaje aktualizacje do OSX Yosemite (http://www.forumpc.pl).

Mimo tych wszystkich niedoskonałości zagrać trzeba, ogromnie liczę na łatkę lokalizacyjną w przyszłości, puśćmy wodze fantazji... być może tak *mocno flagowy* tytuł pojawi się jako remaster na Scorpio? (http://www.gierkowcy.pl).

W kontekście analiz poświęconych przymiotnikowi *flagowy* istotny jest fakt występowania w języku rzeczownika *flagowiec*. Wyraz ten, oprócz znaczenia 'statek flagowy' notowanego przez słowniki, np. USJP, oznacza 'najlepszy produkt wytwarzany, sprzedawany przez określonego producenta, firmę itp.', np.:

Fani smartfonów Microsoftu nie muszą już się zastanawiać, jak będzie się nazywał kolejny *flagowiec* amerykańskiego koncernu. Informację tę dostarczył nam Evan Blass, znany także jako @evleaks, będący najbardziej wiarygodnym źródłem wycieków. Z jego informacji wynika, że nowym *flagowcem* będzie Lumia 950 (http://technowinki.onet.pl).

MyPhone Infinity to pierwszy prawdziwy *flagowiec* tego producenta. Smartfon bez problemu może konkurować, może nie z najnowszymi propozycjami Samsunga, Sony czy HTC, ale bez problemu możemy go przypisać do półki premium (http://telesmartfon.pl).

Flagowiec w przenośnym znaczeniu, niezwiązanym z marynarką, jest odnotowany – jak o tym była wcześniej mowa – w leksykonie *Słowa, słowa... Czy je znasz?* (Smółkowa (red.) 2013), a także w zbiorze *Nowe słownictwo polskie. Materiały z prasy lat 1993–2000* (Smółkowa (red.) 2004). Nie można jednoznacznie stwierdzić, jaka jest geneza nowego znaczenia tego rzeczownika w polszczyźnie. Najbardziej prawdopodobna jest neosemantyzacja pod wpływem wspomnianego wyżej angielskiego rzeczownika *flagship*, ale nie można też wykluczyć derywacji w obrębie języka polskiego, do której impuls dało pojawienie się nowych znaczeń przymiotnika *flagowy* (*flagowy* 'mający największą wartość, największe znaczenie, najlepszy' > *flagowiec* 'najlepszy produkt wytwarzany, sprzedawany przez określonego producenta, firmę itp.').

Przymiotnik *flagowy* stał się również podstawą derywacyjną nowych wyrazów. Zasób leksykalny polszczyzny wzbogacił się o rzeczownik abstrakcyjny *flagowość*, który oznacza 'bycie najlepszym w zbiorze elementów określonego typu', np.:

Jednak *flagowość* do czegoś zobowiązuje, a dla nas Xperia X jest flagowcem :) (https://www.tabletowo.pl).

Nasza Uczelnia wyznacza trendy w kształceniu nauczycieli. Przymiotnik „pedagogiczny" wpisany jest w jej nazwę i ideę. Ta *flagowość* zobowiązuje, ale jednocześnie jest wartością, którą należy chronić (http://old.up.krakow.pl).

Na koniec trzeba wspomnieć o również nienotowanym przez słowniki przysłówku *flagowo*, który – podobnie jak przymiotnik *flagowy* – cechuje szeroka polisemia, z tym że jego frekwencja jest znacznie mniejsza. Oto kilka przykładów:

Wysokiej jakości, bardzo dobre także *flagowo* zrobione produkty kosmetyczne i sprzęt kosmetyczny solidnej klasy (http://kombajnymedyczne.pl).

Pierwszym skojarzeniem, jakie pojawia się w głowie w związku z Zakynthos, jest miejsce, które niemal *flagowo* zostało ochrzczone, jako obowiązkowy punkt każdego pobytu na wyspie (http://simplylifetime.pl).

Najchętniej zostałabym chłopem-drwalem w koszuli w kratę, albo wojującą lesbijką i feministką (taką co *flagowo* nie goli nóg) w jednym, no ale nie wyszło, więc cieszcie się mną taką jaką jestem (http://gong-zhu-majia.blog.pl).

Do tego naleśniki, w wersji miękkich i okrągłych *pancakes, flagowo* podają z bekonem i syropem klonowym (https://trufleblog.com).

Niewątpliwie flagowy B+ kosztuje *flagowo* i na taki zakup pozwolić będą mogli sobie jedynie najbogatsi oraz być może kluby (http://222.team29er.pl).

mam nadzieje że turniej będzie traktowany *flagowo* przez wszystkich ponieważ inicjatywa jest piękna co można było zobaczyć w zeszłym roku! (http://www.mojaczeladz.nazwa.pl).

Sam wiem jakie trzeba mieć układy aby dostać pracę w tych *flagowo* skorumpowanych i przesiąkniętych nepotyzmem firmach. Życzę powodzenia tym naiwnym którzy myślą, że w „ wolnej" Polsce można coś osiągnąć pracą i umiejętnościami (http://m.onet.pl).

Przymiotnik *flagowy* pojawia się w kontekstach, w których mogą występować i dotychczas występowały inne przymiotniki, a mianowicie: *sztandarowy*, *czołowy*, *prestiżowy*, *kluczowy*, *popisowy*, *typowy* itd. Rozpowszechnienie się leksemu *flagowy* powoduje, że zmniejsza się częstotliwość występowania tych zakorzenionych w języku różnorodnych określeń. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia kultury języka. W wypadku przymiotnika *flagowy* można mówić nawet o niepotrzebnej neosemantyzacji, a wręcz potraktować użycia tego przymiotnika jako błąd leksykalny lub stylistyczny. Czas pokaże, czy zachodzące w tym wypadku procesy będą na tyle silne, że spowodują trwałe zmiany w zasobie leksykalnym języka.

Bibliografia

ISJP: *Inny słownik języka polskiego*, red. M. Bańko, t. 1–2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.

Markowski A. 2000: *Jawne i ukryte nowsze zapożyczenia leksykalne w mediach*, [w:]. J. Bralczyk, K. Mosiołek-Kłosińska (red.), *Język w mediach masowych*, Upowszechnianie Nauki – Oświata „UN-O", Warszawa, s. 96–111.

MWD: *Merriam-Webster Dictionary* (online: www.merriam-webster.com/dictionary, dostęp: listopad 2016).

NKJP: Narodowy Korpus Języka Polskiego (online: www.nkjp.pl, dostęp: grudzień 2016).

NSJP: *Nowy słownik języka polskiego*, red. B. Dunaj, Wilga, Warszawa 2005.
ODE: *Oxford Dictionary of English*, red. A. Stevenson, third edition, Oxford University Press, Oxford 2010.
PSWP: *Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*, red. H. Zgółkowa, t. 1–50, Kurpisz, Poznań 1994–2005.
SEJPSław: F. Sławski, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, t. 1, Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, Kraków 1952–1956.
SJPDor: *Słownik języka polskiego*, red. W. Doroszewski, t. 1–11, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958–1969.
SJPSzym: *Słownik języka polskiego*, red. M. Szymczak, t. 1–3, wyd. 8, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993.
Smółkowa (red.) 2004: *Nowe słownictwo polskie. Materiały z prasy lat 1993–2000. Cz. 1: A–H*, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków.
Smółkowa (red.) 2013: *Słowa, słowa... Czy je znasz?*, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków.
SWJP: *Słownik współczesnego języka polskiego*, red. B. Dunaj, Wilga, Warszawa 1996.
USJP: *Uniwersalny słownik języka polskiego*, red. S. Dubisz, t. 1–4, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
Witalisz A. 2016: *Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim*, Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, Kraków.
WSJP PAN: *Wielki słownik języka polskiego PAN*, red. P. Żmigrodzki (online: http://www.wsjp.pl).
Zabawa M. 2015: *O trudnościach w badaniu zapożyczeń semantycznych i kalk frazeologicznych*, „Język Polski" XCV, s. 306–315.

Summary

Neosemantization of the *flagowy* adjective in the contemporary Polish language

Keywords: contemporary Polish language, vocabulary, neosemantization.

The subject of the article is the semantic development of the adjective *flagowy.* Most Polish language lexicons present only one meaning of the lexeme: 'the adjectival form of the word *flag*'. However, it turns out that in the contemporary Polish language the adjective functions in numerous new meanings. *Flagowy* means, inter alia: 'the most characteristic of a given period, movement, environment; typical', 'having the highest value, the most significant, the best', 'frequently occurring; usual, common'. Neosemantization of that lexeme is probably the result of the influence of English, but the local development is also possible.